

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי **מושה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זיע"א

פרשת
תצוה

ט' אדר
תשע"ח

909

שבת זכור

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 4:57 | 5:12 | 5:04 | 5:17

מוצאי שבת 6:09 | 6:11 | 6:10 | 6:11

רבינו תם 6:50 | 6:46 | 6:47 | 6:50

הילולא דצדיקיא

ט - רבי מאיר פינטו זיע"א

י - רבי יחיא דהאן

יא - רבי חיים יוסף דוד
אזולאי החיד"א

יב - רבי בן ציון לכטמן
מח"ס 'בני ציון'

יג - רבי משה פינשטיין
מח"ס 'אגרות משה'

יד - רבי שם טוב בן וואליד

טו - רבי חיים קמיל
ראש ישיבת אופקים

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

משכיל לדוד

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

התבטלות האדם בשביל אמונה והתקשרות לתורה

ונראה לתת טעם אחר לדעת הרמב"ן, מדוע השמיטה התורה את שמו של משה בפרשת תצוה. והוא על פי מה שיש יסוד גדול באמונה בה' בפרט, ובעבודת ה' ולימוד התורה בכלל. שהאדם צריך להיות בביטול גמור, כלומר בלא שום נגיעות, לא של ממון ולא של כבוד, אלא רק תורה ומצוות למען כבוד ה' יתברך. ובדבר זה נתקלים מידי יום ביומו, בנגיעות שמונעות מאיתנו מלראות את האמונה וההשגחה של ה'. ואם היינו בביטול גמור ומסולקים מכל הנגיעות היינו רואים ומאמינים.

וכמו שאמר שלמה המלך בקהלת (ז, ב) "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה". ושואלים מה טוב יותר בבית האבל מבית משתה שכולל גם סעודות מצוה, כשמחת תורה וברית מילה וכדומה. והתשובה, כי העליה האמיתית דווקא בדבר משולל נגיעות ואינטרסים. בשמחות, הרבה פעמים מגיעים כדי שיבוא בעל השמחה לשמחה שנעשה אחריו. או בשביל האוכל שבסעודה, או כדי לפגוש אנשים וכדומה. ורק בבית האבל לא אומרים בא צאלי בשביל שאבוא אצלך, אלא באים באמת לשמה, נחם ולהשתתף בצער. ועל כן "טוב ללכת אל בית האבל מלכת לבית משתה". וראיתי פעמים רבות מאוד כי דווקא בבית האבל פתוחים האנשים לשמוע תוכחה ואפילו דברים כדרכנות והרבה גם חוזרים בתשובה, משום שבמקום כזה כאמור אין נגיעות, ואז רואים את המוסר שיש ללמוד מהמת, שיש סוף לאדם. ומתעוררים לתשובה, ופותחים את הלב לשמוע תורה ותוכחה.

ומי שאינו מבטל עצמו ואינו מביט בכל דבר בעולם על השגחתו של ה', הרי גם בשאר דברים שרואה בעולם, במקום ללמוד מהם הוא יתעלם מהם.

וכמו שהיה מרבה רבנו רבי גרשון ליבמן זצ"ל לספר על רבי ישראל מסלנט זיע"א שפעם ראה סנדלר רכון על עבודתו לאור הנר בשעת לילה מאוחרת. ושאל אותו מה לך בשעה מאוחרת זו לעבוד. ואמר לו כל עוד שהנר דולק אפשר עוד לתקן. ומיד נפעם רבי ישראל מסלנט וחזר לבעל האכסניה שאצלו התארח ואמר לו מה ששמע מהסנדלר. ואמר שגם אנו, אצלנו כל עוד שהנשמה בגוף אפשר עוד לתקן.

וכן אמר שלמה המלך ללמוד אפילו מנמלה "לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם" (משלי ו, ו). כי מי חייה של הנמלה קצרים, ובכל אופן אוגרת ואוספת במשך כל ימי חייה אסמים מלאים מזון. ומסבירים חז"ל (דב"ר ה, ב), שהכל בשביל שיש לה תקווה ובטחון שאולי ירחם עליה ה' ויארץ ימיה ותזדקק לכל המלאי הגדול של האוכל. והנה מהנמלה ומהמעשה של הסנדלר כמה אפשר ללמוד כשמביטים בעיניים מתבטלות ומשוללות נגיעות. ועל אחת כמה וכמה אפשר ללמוד מכל דבר בבריאה.

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור ההלכות נר תמיד" (שמות כז, כ)

בפרשת תצוה לא הזכירה התורה במשך כל הפרשה את שמו של משה רבנו ע"ה. וידועים על זה דברי חז"ל והובאו בזוהר הקדוש בפרשת פינחס (רמו, א) שהטעם הוא משום שבחטא העגל כשיצא משה לגונן על בני ישראל אצל ה', אמר (שמות לב, לב) "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת", על כן נשמט שמו לכל הפחות מפרשה אחת, פרשת תצוה.

ויש לשאול מה חטא משה בבקשתו "מחני נא מספרך", הרי כוונתו היתה להצלת בני ישראל מכיליון. ואדרבה תגמול היה לו לקבל. ונצייר לעצמנו מלך שכעס על בנו וחפץ להורגו, ובא שרו של המלך בדברי זכות על בנו, הלא פרס גדול יקבל מאת המלך עבור זה שמשדל להציל את בנו. כי בזה שהשר רוצה להציל את בנו יחידו של המלך, הוא מגלה עד כמה הוא אוהב את משפחת המלך ובודאי שהוא ראוי לשכר ולא לעונש.

ואף משה רבנו ביקש מה' שישאיר את ישראל בחיים, ובני ישראל הם בניו של המלך. עוד שהרי התורה היא בבחינת כל ישראל וכמספרם. ואם כן תמוה וכי משום שמשא רבנו ביקש רחמים מתוך מסירות נפש על בני ישראל, שאמר להקב"ה אם אינך מוחל להם מחני נא מספרך בלשון של בקשה, שמו לא נזכר בפרשת תצוה.

ועוד יש להקשות ממה שמפורסמת המחלוקת בין רש"י להרמב"ן, אם טעם בניית המשכן היתה רק כתיקון וכפרה לחטא העגל והציווי נאמר רק לאחר חטא העגל. וכך כתב רש"י על הפסוק "ויתן אל משה ככלותו" וכו', "שמעשה העגל קדם לציווי מלאכת המשכן ימים רבים". אבל הרמב"ן בתחילת פרשת ויקהל (לה, א) כתב "ואמר שענין המשכן אשר נצטוה בו משה היה קודם שיבדו הלוחות". וכך גם כתב בפרשת עקב (דברים י, א) והיתה המצוה הראשונה ועשו ארון עצי שטים, כי היא עיקר הכוונה בכל המשכן להיות השם יושב הכרובים, ואחרי כן עשו את העגל", כלומר שלשיטת הרמב"ן המשכן לא בא לכפר על חטא העגל, אלא שישכון השם בתוך עם ישראל.

ובאמת מסברא נראית שיטתו של רש"י כי הקרבנות הרי תכליתן לכפר על חטאים, ובלא חטא העגל היתה מדרגת ישראל כאדם הראשון קודם החטא, כמבואר בחז"ל. ולא היו צריכים קרבנות. ורק לאחר שירדו ממדרגתן לאחר חטא העגל, אז הוצרכו לקרבנות לכפר על חטאיהם.

ועתה, לדברי רש"י שהמשכן נבנה כדי לכפר על חטא העגל, מובנים דברי הזוהר. שהתורה השמיטה את שמו של משה בשל בקשתו למחות את שמו, שבקשה זו הרי היתה לאחר חטא העגל וציווי המשכן בא רק לאחר מכן.

אבל לרמב"ן הרי משה רבנו ביקש את בקשת "מחני נא" רק לאחר חטא העגל. והרי לרמב"ן ציווי המשכן נאמר בהר סיני קודם לחטא העגל. ולפי זה לא מובנים דברי הזוהר שהשמט שמו של משה באה בעקבות בקשה זו. כי בקשה זו היתה רק לאחר פרשת תצוה. והוא פלא רב.

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

רופא כל בשר

בשל היותי עסוק במשך היום כולו בטרדות הציבור, אינני אוהב לעזוב את בנין הישיבה כלל אלא רק לצורך הרבצת תורה וזיכוי הרבים, ובפרט כאשר מדובר ביציאה מן הישיבה לצורך ענייני האישיים, כגון ביקור אצל רופא וכדו'. במקרה כזה אני נוהג לדחות את היציאה פעם אחר פעם עד שכבר לא נותרת בידי כל ברירה ואני נאלץ לצאת ולטפל בעניין.

ארע עימי ורמת הסוכר בדמי לא הייתה יציבה. לאחר התייעצות עם הרופא שלי הוחלט שעליי לפנות לרופא מומחה לסוכרת על מנת שיבדוק את מצבי ויורה לי כיצד לנהוג. באותה עת הבנתי שהפעם אסור לי לזלזל במצבי הרפואי ועליי לפנות לרופא מומחה שיעזור לי לשמור על בריאותי, ועל כן נקבע לי תור לרופא ליום שישי בשעת הצהריים.

בשבוע שקדם לתור חשתי שראייתי גם היא הולכת ונחלשת והבנתי שהגיע הזמן לבקר אצל רופא העיניים, לאחר שש שנים בהן לא נבדקתי ולא החלפתי את עדשות המשקפיים שלי, כיון שדחיתי שוב ושוב את הבדיקה אצל רופא העיניים.

כשהגיע יום שישי הגעתי לרופא שאליו נשלחתי, אולם מה רבה הייתה הפתעתי כשגיליתי שאותו

רופא - הוא מומחה לרפואת העיניים ולא למחלת הסוכרת. בירור קצר העלה שרופאי האישי התבלבל ושלח אותי בטעות לרופא עיניים במקום לרופא המטפל בסוכרת.

כיון שכבר הגעתי לרופא העיניים ניצלתי את ההזדמנות ונבדקתי בשתי עיניי, ולאחר בדיקה קצרה התברר שכמו שחשבתי עלי להגדיל את המספר של העדשות במשקפיים. כשסיימתי את ביקורי אצל רופא העיניים המשכתי לרופא הסוכרת שמרפאתו סמוכה למרפאת העיניים, ונבדקתי גם אצלו.

לאחר מעשה, כשהתבוננתי במהלך אותו היום חשבתי לעצמי שטעותו של הרופא האישי שלי הייתה בהשגחה פרטית מופלאה. הקב"ה ברחמי המרובים זימן לי באותו היום את שני התורים להם נזקקתי כדי שלא אצטרך לטרוח פעמיים להגיע לרופאים השונים.

עובדה זו חיזקה את אמונתי בקדוש ברוך הוא יתברך שמו המכיר את נפש יצוריו, שכיון שדרכו היא להיטיב עם ברואיו הוא מגלה את רחמי עליהם ומיטיב איתם באופן הפשוט והטבעי ביותר, ולעיתים רק לאחר מעשה מתבררת יד ההשגחה שהייתה בדבר וכיוונה את האדם לפעול את פעולותיו על הצד הטוב ביותר.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"ויאמר שמואל" (שמואל א; טו)

הקשר לפרשה: בשבת זו שהיא שבת זכור, קוראים את ההפטרה שבו מוזכר ענין מחיית עמלק על שיצא למלחמה נגד ישראל בזמן שאול המלך.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

לשון הרע על קטן

לפעמים שיק איסור לשון הרע, אפילו על קטן. כגון, לספר גנותו של יתום קטן, שמגדלין אותו אחרים בתוך ביתם, דעל ידי זה יוכל לגרום שיגרשו אותו מאתם. ואם כוונתו לסלק הנזק שבא על ידי הקטן, ולהדריך אותו בדרך ישרה - מותר. אך צריך, שידע מתחלה בברור שהסיפור הוא אמת, ולא למהר לסמוך על זה ששמע מאחרים. גם צריך לראות את הנולד על ידי סיפורו, כי פעמים הרבה יוצא משפט מעוקל מעניינים כאלו.

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

שתיקתו של יעקב

"הנה אביך חולה" (שמות מח, א)

"הרי כל שבחו של יוסף שהיה מפליג על כבוד אביו, ולא נכנס אצלו בכל שעה שאילולי שבאו אחרים ואמרו לו אבא חולה לא היה יודע. אלא, להודיעך צדקו שלא רצה להתייחד עם אביו שלא יאמר לו האיך עשו בך אחיך ומקללם. אמר יוסף, אני יודע צדקו של אבא כל דבריו גזירות הן, אמר ללבן אם אשר תמצא א-להיך לא יחיה ומתה אמי, ואני בא לומר שיקללם. יקללם, ונמצאתי מחריב את כל העולם שלא נברא העולם אלא בשביל השבטים, לפיכך לא היה הולך אצל אביו בכל שעה" (פסיקתא רבתי ג, י).

גדלות נוראה כזו של יוסף הצדיק אינה נקלטת בשכל אנוש. "לפי שכלנו - כותב הגה"צ רבי לייב פרידמן זצ"ל בעל 'צדקת הצדיק' אחרי שנפרד יוסף מאביו עשרים ושתים שנה וזכה לראות שוב את פני יעקב, אביו האהוב, אהבה שלא תתואר, ויוסף מצליח להישמר במשך שבע עשרה שנה שלא להישאר אף פעם אחת עם אביו ביחידות, למה? משום שידע שאם יישאר אביו ביחידות, ישאל אותו את השאלה המתבקשת; מה קרה? איך הגיע למצרים? והכל בכדי שלא לספר לאביו לשון הרע אל אביו.

"ויעקב מצידו גם הוא מעולם לא שלח לקרוא לו ולשאול אותו על כך, רק עתה לפני פטירתו כשיעקב מרגיש שקיצו קרב קרא לבנו ליוסף".

אגב, הגה"צ רבי שלמה הרכבי זצ"ל מנהל רוחני בישיבת גרודנא, ראה מאידך את גדלותו של יעקב אבינו שאחרי שבנו אבד ממנו עשרים ושתים שנה והוא מתגלה כמלך במצרים, הלא בלי ספק היה מלא שאלות כרימון; איך התגלגלו כל המאורעות, וזו תכונה חזקה באדם לשמוע בפרוטרוט מה אירע עם בנו, אולם יעקב אבינו לא שואל כי פניו רק אל העתיד ומה שהיה בעבר אינו נפקא מינא. זו הנהגת האבות שהיא עברוננו תורה שלימה.

אצל אדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זצ"ל היה המנהג שבאחד מימות השבוע היו מתאספים כל בניו לשוחח איתו בלימוד, והיו משיחים בפניו חידושי תורה שנתחדשו להם במשך השבוע.

בנו רבי אהרן זצ"ל היה מגיע גם הוא, אולם למרבה הפלא היה שותק תמיד ומעולם לא השמיע שם דבר תורה וגם לא התערב בדבריהם במעמד זה. ויהי הדבר לפלא. איך יתכן שאף פעם אין לו מה לומר, להוסיף ולהעיר?

כעבור שנים רבות אירע שכשהגיעו כולם השמיע דבר תורה ואף התערב בשיחתם כדרכה של תורה. לפליאתו של אביו ובקשתו, שיאמר לו מה יום מיומיים, ניאות רבי אהרון והשיב שהסיבה שהוא שותק מדי שבוע במעמד זה, היא מחמת העובדה שאימם של אחיו החורגים היתה נוכחת בבית בקביעות בזמן השיחה, וחשב שהנאתה תהיה שלימה כשתשמע רק את בנייה מדברים.

באותו יום שהתערב בשיחה

לא היתה הרבנית

בעיר, לכן לא

כבש את מעיינו

והשמיע דבר תורה

בלי חשש.

מין האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

התורה – לא בשמים היא

"ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית

זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (שמות כז, כ)

נראה לבאר על דרך החידוד שהמילה שמן היא מלשון משנה, ומשמע שעם ישראל צריכים לקחת את המשנה ולהגות בה, וכפי שעליהם ללמוד מדברי המשנה, כך עליהם לעמוד ולהתייגע בכל מכמני התורה. ומתוך כך שעם ישראל ילמד את המשנה שהיא חלק מהתורה, יתקשרו כל הנשמות יחדיו, שהרי אף המילה נשמה היא מלשון המילה שמן האמורה בפסוק ומלשון משנה. כמו כן המילה 'תצוה' רומזת ל'צוותא'. ופירושו שבזמן שעם ישראל לומדים תורה באחדות וצוותא, הם גורמים בכך שכל נשמותיהם תתקשרנה יחדיו ובמצב שכזה הקב"ה בוא להשרות את שכינתו עליהם.

כן נראה להוסיף ולומר שאם ניקח את המילה זית ונחלקה לשניים נקבל זי-ת. אותיות ז"י עולות בגימטריא כמניין המילה 'טוב' ואין טוב אלא תורה. ואילו האות ת' עולה בגימטריא כמניין המספר ארבע מאות שהוא כנגד ארבע מאות קליפות טומאה המצויות בעולם, המאבדות את כוחן והשפעתן באמצעות לימוד המשנה והתורה בצוותא, לימוד אשר מקשר את נשמות עם ישראל ועושה כתית מן הטומאה.

דוד המלך אומר בתהילים (סח, יט) "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם". האר"י ז"ל הקדוש מפרש פסוק זה ואומר שהכוונה למשה רבנו שעלה למרום ושבה את נשמתו של רבי שמעון בר יוחאי והדבר רמוז בפסוק, ש"שבי" ראשי תיבות שמעון בר יוחאי. ולכאורה קשה מפני מה היה צריך משה רבנו לשבות את נשמתו של רשב"י ולהורידה לארץ.

והביאור בזה מכיוון שרשב"י הינו סמל לסודות ומכמני התורה וברגע שגם נשמתו ירדה לעולם, הרי סודות כל התורה כולה ירדו לארץ ואינה עוד בשמים. וזהו שנאמר על התורה הקדושה "לא בשמים היא" (דברים ל, יב) ומשמע שכל הרוצה ללומדה יכול לעשות זאת כיון שהיא מונחת בקרן זוית (יומא עב, ב, קדושין סו, א).

ומציאות זו בה כל סודות התורה ירדו לעולם, ואף הסודות הנשגבים ביותר האמורים בזהר הקדוש נכתבו על ידי רשב"י, מחייבת אותנו פי כמה וכמה לשבת ולהגות בתורה ולא לברוח מאחוריות זו בטענה שהתורה איננה ניתנת להשגה. שכאמור, מאז שניתנה התורה לעולם, היא נגישה ואפשרית לכל אדם ואדם, ובפרט לאחר שמשנה רבנו שבה את נשמתו של רשב"י הקדוש - כל סודות התורה מצויים בעולם הזה ואינם נסתרים מעינו של איש.

חזק וברוך

על מידות שבין אדם לחברו

כפי שכבר בארנו שהדרך להגיע למצוות "ואהבת לרעך כמוך", היא להתרגל במחשבה שאינך יחיד בעולם. כמו שהקב"ה ברא אותך, כך ברא את כל אלו. כמו שאתה רוצה וצריך, כך כל אלו. הקב"ה נותן לכל אחד את חלקו, וזולתך לא לוקח את שלך. מצד נטיית החומר הגשמי שבאדם נוטה הוא לחשוב שכל העולם שלו. ממילא כאשר הוא רואה מה שיש לזולתו חש הוא כאילו לקח משלו ומצטער ומקנא ורוגז.

וכדברי הרמב"ן בפרשת קדושים "שיאהב את חברו בכל ענין כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב. פעמים שיאהב אדם את רעהו בדברים ידועים ואם יהיה אוהבו בכל יחפוץ שיזכה רעהו האהוב לו בעושר ונכסים וכבוד ודעת וחכמה ולא שישווה אליו, ויצווה הכתוב שלא תהיה פחיתות הקנאה הזאת בליבו ולא ייתן שיעורים באהבה".

מסופר על הצדיק רבי מנחם מנדל מוויז'ניץ זצ"ל, שכאשר חלתה בתו במחלה קשה, ולשם רפואתה לא היה מנוס מלהביאה אל טובי הרופאים אשר בעיר הבירה. אביה, אשר דאג לה כל כך, התעדכן בשלומה מדי יום באמצעות טלגרמה מיוחדת שהיתה נשלחת אליו מבית הדואר המרכזי שבעיר.

והנה, באחד הימים - לא הגיעה הטלגרמה המיוחדת כמידי יום ביומו, וניכר כי הדבר טרד עד מאד את מנוחתו של האב הגדול. הוא הסתובב הנה והנה בביתו, חסר מנוחה, שקוע בשרעפיו.

שעות ספורות מאוחר יותר, הגיע הטלגרמה המיוחדת, ובה בשורות נפלאות: התברר, כי הבת יצאה באותו היום מכלל סכנה, ומגמת שפור משמעותי החלה ניכרת...

שמחה רבה ניכרה כעת על פניו של הרבי, כאשר את שעת הכושר מנצל משמשו הנאמן בכדי לנסות להבין:

"רבי, הכיצד יתכן כי עיכוב במשלוח הדואר גרם לרבי עוגמת נפש כה רבה? אם הרבי לא ידע את נפשו מרוב דאגה, ולא הצליח להתחזק באמונה וביטחון בשעת צער - מה נאמר אנו, אזובי הקיר?" שאל המשמש.

רבי מנחם מנדל נענה והשיב לו:

"אם סבור אתה כי סימני המועקה שניכרו בי היום נבעו מהדאגה לשלומה של בתי, הרי שטועה אתה... לא מיניה ולא מקצתיה! מועקתי, נבעה מסיבה שונה לחלוטין:

מזה שנים רבות, אני עמל בכדי לסגל לעצמי את מעלת "ואהבת לרעך כמוך". אני שוקד רבות בכדי לתקן את נפשי, ולהביא את עצמי לידי כך שאוהב כל יהודי, באשר הוא, בדיוק באותה המידה בה אני אוהב את עצמי!

לאחרונה, היה נראה לי כי עלה בידי להשיג את המעלה המיוחדת. חשבת, שכבר הצלחתי להגיע למדרגה בה אין כל הבדל לידי בין עצמי ובשרי לבין כל אדם אחר מישראל. אולם היום, למרבה צערי, התבדית... התברר לי, כי כאשר חרדתי לשלומה של בתי היקרה, עלתה דאגתי עשרת מונים על הדאגה שאני חש כאשר יהודי מחסידי מגיש לי קוויטל (פתקא) ובו בקשה עבור מי מבני ביתו אשר נפל למשכב וסכנה נשקפת לחייו...

על כך, עגמה נפשי. זו הסבה לצערי ולמועקה הרבה אשר ניכרה על פניו! סיים הרבי את דבריו, ומה יש לנו עוד להוסיף אחריו?

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

מכל מקום ייטול אדם בשר מעט ויין מעט, ואל ירבה בבשר ויין יותר מדאי, ואם הרבה בבשר ויין יותר מדאי הרי מקרא מוכיח עליו (משלי כ"ג) "אל תהי בסובאי יין בזוללי בשר למו", כי סובא וזולל יורש. ואם לא זכה אדם לבקש רחמים על דברי תורה שיכנסו לתוך מעיו, מכל מקום יבקש רחמים על אכילה ושתיה יתירה שלא יכנסו לתוך מעיו, שנאמר (ישעיה מ"ח) "הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עוני", מה כור זה אפילו אתה נותן בו כל העצים שבעולם הרי זה שורפן ומפסידן - כך גרונו של אדם, אפילו אתה נותן בו כל אכילות יפות שבעולם הוא בולען ומפסידן.

מעשה ברבי יהודה הנשיא שאמר בשעת מיתתו; גלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שעמלתי בתורה בכל עשר אצבעותי ולא אכלתי ולא נהניתי בעולם הזה אפילו באחד מאצבעותי הקטנים, ומעולם לא אמרתי אלך ואוכל ואשתה ואהנה מן עולם הזה ואלך אחר כך מתוך תענוגי עולם הזה ואפטר מן העולם הזה לעולם הבא, אלא לא עשיתי לי אכילה ושתיה רק כדי חיותי ועסקתי בתורה כל ימי חיי, לכן עכשיו תן לי מנוחה בבית עולמי. מה היו משיבין לו? "יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכחו" (ישעיה נ"ז), וכל העושה כן עליו הכתוב אומר (תהלים קי"ב) "טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט".

בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת, אמר הקדוש ברוך הוא למשה; מפני מה חילל זה את השבת? אמר משה לפניו; רבונו של עולם, איני יודע. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה; אני אומר לך כי בכל ששת ימי חול יש לו לישראל תפילין בראשו ובזרועו ורואה אותם וחוזר ממעשיו, אבל עכשיו ביום השבת שאין לו תפילין בראשו ובזרועו לכן חלל זה את השבת. באותה שעה א"ל הקדוש ברוך הוא למשה משה צא וברור להם מצוה אחת שיהיו נוהגים בו בשבתות ובימים טובים, זה מצות ציצית שנאמר (שם) "דבר אל בני ישראל וגו' ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם וגו' וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'", ואין "לדורותם" אלא לדור תם, ואין תם אלא יעקב שנאמר (בראשית כ"ה) "ויעקב איש תם" - תם מגזל, תם מגלוי עריות, תם משפיות דמים, לפיכך הביאווה ונתנוהו אצל עול מלכות שמים שהיא חמורה, שמתחילין "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", ומסיימין "ועשו להם ציצית". הא למדת שקלה שבמצות הרי היא כחמורה וחמורה הרי היא כקלה.

דבר אחר, זכור את יום השבת לקדשו, במה אתה מקדשו. במקרא ובמשנה, במאכל במשתה, וכסות נקיה ובמנוחה, שכל המענג את השבת כאלו הוא מכבד להקב"ה, שנאמר (ישעיה נ"ח) "קראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד", ללמדך אם קראת לשבת עונג - אז לקדוש ה' מכובד. ואף על פי שאמר רבי עקיבא "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות",

לא תשא את שם ה' א-להיך לשוא וזכור את יום השבת לקדשו, מה ענין זה אצל זה?

אלא ללמדך שכל הרגיל בשבועת שוא ושקר הרי הוא אינו מקבל עליו עול מלכות שמים שלימה, ומי שאינו רגיל בשבועת שוא ושקר הרי הוא מקבל עליו עול מלכות שמים, וכל הרגיל בשבועת שוא ושקר אינו נוחר את חיי עולם הבא, וכל מי שאינו רגיל בשבועת שוא ושקר הרי הוא נוחר את חיי העולם הבא.

לכן אל יאמר האדם בלבו לעצמו; אני אהיה ירא שמים ואוהב את הקדוש ברוך הוא על מנת שאעבור על אחת מכל המצות האמורות בתורה, כי זהו סימן רע וחלק רע וגזירות קשות באות עליו. אלא כך יאמר אדם בלבו; אני אהיה ירא שמים ואוהב את הקדוש ברוך הוא על מנת שלא אעבור אפילו על אחת מכל מצות האמורות בתורה, וזהו סימן טוב וחלק טוב לו ואין חטא בא על ידו.

תדע לך שכן הוא, שהרי כשהיו ישראל במדבר מה נאמר בהם (במדבר ט"ו) "ויהי

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

' פנחס אביטן סיפר על סבא שלו שהיה מוכר עוגות, אבל ההצלחה בעסק לא האירה לו פנים. בצר לו הלך לרבי חיים הקטן זיע"א לבקש ברכה להצלחה ולפרנסה טובה.

רבי חיים שמע את בקשתו, ושאל אותו: האם יש לך אצלך מעט כסף? האיש השיב בחיוב. ואז אמר לו רבי חיים: טול את כספך שיש לך, תשקיע אותו בעוגות ותמשיך למכור.

שאל אותו הסבא: רבי! גם את העוגות שיש לי כיום בחנות איני יכול למכור, וכיצד אלך ואשקיע כסף נוסף בעוגות? רבי חיים היה נחוש בדעתו, ושוב אמר לו: תשמע מה שאני אומר לך, ואז תצליח.

אותו יהודי היה חדור באמונת צדיקים, והוא עשה בדיוק כפי שרבי חיים אמר לו. הוא קנה קמח, אפה עוגות והחל למכור אותם. ואכן, הוא מכר את כל העוגות מהחל ועד כלה, והרוויח כסף רב. אלא שכשהיה בדרכו חזרה לביתו, אבד לו הארנק עם כל כספו, והוא הצטער על כך צער רב.

בדרך פגש הסבא שוב את רבי חיים, ורבי חיים שואל אותו: נו, איך היתה היום המכירה?

"אמנם מכרתי את כל העוגות והרווחתי כסף רב, אבל הארנק עם כל כספי אבד לי ואיננו", השיב בעיניים מושפלות.

רבי חיים הביט בו במבט חודר, ואמר לו: נכון שהארנק אבד, ועני חשוב כמת, ואולי בזה באמת נתבטלה הגזירה.

אותו יהודי שמע את הדברים והחל לבכות מאד. וכשהוא מתייפח בבכי הוא פונה לרבי חיים ושואל אותו: מה אעשה כעת? אין לי פרוטה אחת לפרנסתי? שוב הביט בו רבי חיים ואמר לו: לך למקום פלוני, שם תמצא את הארנק עם כל הכסף. פרוטה לא תחסר בו.

בפליאה רבה הוא שאל את הרב: לא יכול להיות שבמקום ההוא אמצא את הארנק עם הכסף, והרי מאות או אלפי אנשים עוברים במקום ההוא, וכיצד יתכן שאף אחד לא לקח אותו, ואני אמצא את הארנק?

רבי חיים הקשיב למבוכתו והורה לו: תעשה בדיוק כפי שאמרתי לך.

בזריזות רבה הוא הלך לאותו מקום, ובדיוק היכן שהרב אמר לו, שם מצא את הארנק. בערב, חזר אותו יהודי לביתו של רבי חיים, והרב שואל אותו: האם מצאת את הארנק? כן - השיב. מצאתי את הארנק, בדיוק היכן שהרב אמר לי, אבל עדיין אני מתפלל, הכיצד יתכן הדבר, הרי אלפי אנשים עוברים שם, ואיך קרה שאף אדם לא לקחו?

דברים כאלו הם מן השמים - אמר לו רבי חיים - מאת הקדוש ברוך הוא. יתכן שאדם אלמוני מצא את הארנק, אבל בשעה שאני ברכתי אותך - אבד הארנק מאותו אדם. כך התגלגל הדבר שבסופו של דבר הארנק שב אליך. ללמדנו, שתפילות צדיקים לא שבות ריקם.